

Група депутати от ГЕРБ и Реформаторския блок внесоха в петък (8 май 2015 г.) в парламента законопроект, с който предлагат да отпадне давностния срок за преследване на престъпления, извършени по време на тоталитарния комунистически режим в България в периода 1944-1989 г.

Законопроектът ([изтегли законопроекта – тук](#)) предвижда съответни промени в Наказателния кодекс, чрез които да не се изключват по давност редица престъпления.

Престъпления против правата на човека

Такива са тежки престъпления против правата на човека като:

убийство, телесна повреда, обида и клевета, престъпления против равенството на гражданите, против изповеданията, престъпления против политическите права на гражданите, нарушаване на неприкосновеността на жилището и кореспонденцията, престъпления против трудовите права на гражданите, престъпления против брака и семейството, както и престъпления против младежта.

Търговия с оръжие

Друго престъпление, обект на отпадането на давност, е търговията с оръжие технология с двойна употреба или такива дейности в нарушение на международни забрани и санкции.

Унищожаване на документи на комунистическите служби

Депутатите настояват да няма давност за унищожаване, подправяне или повреда на документи на Държавна сигурност или на разузнавателните служби на Българската народна армия.

Престъпления против здравето на човека

Следващото престъпление, което, за което да не тече давностен срок е за укриване или разгласяване на невярна информация за състоянието на околната среда и нейните компоненти и от това последват немаловажни вреди за околната среда, живота и човешкото здраве.

Производство и контрабанда на наркотици

Производството на наркотични вещества или техни аналози и разпространението им също влиза в кръга от престъпленията, за които в законопроекта не се предвижда давност. Контрабандата на наркотици също влиза в сферата на престъпленията, за които не следва да има давност.

Финансови злоупотреби

Финансовите злоупотреби също не са забравени. Депутатите предлагат да няма давност за незаконно предоставяне на финансови средства, както и извършването на контрабанда на оръжие и още за финансови престъпления, свързани с дейност на банки, задгранични и външнотърговски дружества, както и с пенсионни, здравеоосигурителни или гаранционни фондове.

Престъпления против човечеството

Поставен е и въпроса за отпадане на давностния срок при престъпления, които се третират като престъпления против човечеството, а именно: убийство, физическо унищожение, депортиране или насилствено преместване на население, преследване на определена група общност по политическа, расова, национална, етническа, културна или религиозна принадлежност, експулсиране в нарушение на международните норми и изтезания.

Депутатите от ГЕРБ, вносители на законопроекта, са Методи Андреев, Цвета Караянчева, Джема Грозданова, Димитър Главчев, Георг Георгиев и Алтимир Адамов.

От Реформаторския блок вносители са народните представители Петър Славов, Вили Лилков, Борис Станимиров, Найден Зеленогорски, Никола Хаджийски и Корман Исмаилов.

Предистория на опитите за отпадане на давността

За първи път подобен проект беше внесен от депутата от СДС Лъчезар Тошев (парламентарна група на Синята коалиция) през ноември 2010 г. в 41-то Народно събрание (2009-2013). Това обаче идеята да отпадне давността за престъпления по времето на комунистическия режим не беше приета. По-голямата част от депутатите на ГЕРБ гласуваха „въздържал се“, но имаше и такива, които го подкрепиха, сред които

Написано от Христо Христов
Събота, 09 Май 2015 09:58

беше Цецка Цачева, председател на 41-то Народно събрание, но техните гласове не се оказаха достатъчни, законопроектът да бъде приет.

В 42-то Народно събрание (2013-2014) подобен законопроект беше внесен от представители на "Движение 22 септември" (Евгений Михайлов) чрез депутати от ГЕРБ. Гласуването му беше поставено на дневен ред в края на парламента през лятото на 2014 г., но за приемането му освен гласовете на депутатите от ГЕРБ беше необходима подкрепата на ДПС, чиито народни представители обаче няколко пъти отсъстваха от пленарна зала при поставяне на въпроса.

Лъчезар Тошев, в качеството си на член на ПАСЕ, постави въпроса за отпадането на давността за престъпления по време на комунистическия режим и в асамблеята на Съвета на Европа през 2013 г. Тогава той се обърна с въпрос към президента на Германия Йоаким Гаук, който подкрепи идеята, а впоследствие няколко германски депутати подписаха внесеното от Тошев предложение този проблем да бъде разрешен на европейско ниво.

Сайтът **desebg.com** публикува по-долу мотивите на законопроекта, внесен от депутати на ГЕРБ и Реформаторския блок.

Написано от Христо Христов
Събота, 09 Май 2015 09:58

МОТИВИ

Законопроектът възобновява дебатите в 41-вото и 42-рото Народно събрание по отношение на премахване давността за тежките престъпления, включително тези, извършени в Народна Република България по време на комунистически режим. Част от тези престъпления могат да се третират по международното право, като престъпления срещу човечеството. Премахването на давността за тяхното преследване се третира в Конвенцията на ООН от 1968 г. за неутралните сроци на давност по отношение на военните престъпления и престъпленията против човечеството. Конвенцията развива дефиницията на „Престъпления срещу човечеството“, дадена в чл. 6 от Статута на Нюрнберския международен военен трибунал от 8 август 1945 г., потвърдена с Резолюция 3(У)13. 02. 1946 г. и Резолюция 95(1)/11. 12. 1946 г. на Генералната Асамблея на ООН. Тя е ратифицирана от България, и е обнародвана в Държавен вестник, брой 99, от 17. 12. 2010 г.

Другият акт, който третира тази материя, е Римският статут на Международния наказателен съд, който е ратифициран от Народното Събрание със закон на 15. 03. 2002 г. (ДВ бр. 31, 2001 г.) и обнародван в ДВ, бр. 48 от 16 юни 2002 г. Той изброява съставите на престъпленията против човечеството, като по този начин развива още повече дефиницията на хитлерската тази престъпления.

С § 4 т. 1 от законопроекта се предвижда включването в Наказателния кодекс на деянията по чл. 7, ал. 1 от Римски статут. Съгласно разпоредбата на чл. 5, ал. 4 от Конституцията: „Международните договори, ратифицирани по конституционен ред, обнародвани и влезли в сила за Република България, са част от вътрешното право на страната. Те имат предимство пред онези норми на вътрешното законодателство, които им противоречат.“ Съгласно чл. 31, ал. 7 от Конституцията: „Не се полагат по давност наказателното преследване и изпълнението на наказанието за престъпления против мира и човечеството.“ С този текст от Конституцията Република България е изключила и изключено на Конвенцията на ООН за неутралните сроци на давност по отношение на военните престъпления и престъпленията против човечеството, от 26. 11. 1968 г., която задължава страните да вземат необходимите мерки за изпращане на сроци на давност за такива престъпления в съответствие с конституциите си. В Наказателния кодекс, обаче, където са описани военните престъпления и престъпленията срещу мира човечеството, в Глава 14, раздел III, чл. 410 – 418 в частта за престъпления срещу човечеството е третирано само престъплението геноцид. В

международното право се прави разграничаване на престъплението „геноцид“ (Конвенция за предотвратяване и наказание на геноцида, утвърдена и предложена за ратификация с Резолюция 260-а (3) на Генералната Асамблея на ООН от 9 декември 1948 г. - ратифицирана от България, обнародвана в Държавен вестник, брой 99, от 17. 12. 2010 г.) и „Престъпления срещу човечеството“. В тази връзка, разграничаване беше направено в дебатите в Съвета на Европа за осъждане на Гладомора в Украйна, извършен през 30-те години на XX век. Ето защо, предложението в законопроекта за създаване на нов раздел IV в състава се от чл. 418-а и 418-б, въвежда нови състави на престъпления срещу човечеството, чрез които кодексът ще се приведе в съответствие с чл. 7, ал. 1 от Римския статут на Международния наказателен съд, ратифициран от Народното събрание.

Престъпленията, посочени в § 1 на законопроекта, и по времето когато са били извършени, са представлявали престъпления по действащия тогава Наказателен кодекс. В този смисъл предложеният текст не въвежда нови наказателни състави, а третира само давността за тези престъпления.

Входният касационен съд с Разпореджение № 3/11 юни 2002 г. по наказателно дело от общ характер №7/1994 г., потвърдено с решение на петчленен състав № 57 от 8 май 2003 г. на ВКС, 1-во наказателно отделение, е прекратил наказателно производство по обвинителен акт срещу извършител на такъв деяния по т. нар. „Дело за лагерите“, поради изтекла давност. В аргументите си съдиата от Върховия касационен съд г-н Румен Николов посочва, че: *„Законодателств от 1990 г. не обосновава причина не в изпълнил законите предписания по чл. 14, ал. 1 от Закона за нормативните актове във връзка с чл. 35 от Устав 833 от 1973 г. за неслучайно правдолюбие с изрично законова разпоредба да правите ретроактивност на прието допълнение на Наказателния кодекс.“* Видно от Разпореджението е, че въпреки текста в чл. 37, ал. 7 на Конституцията, съдът не е обсъждал възможността, извършените престъпления да се квалифицират като престъпления срещу човечеството. Вероятно това е било така, тъй като в чл. 407-418 на Глава 14 от НК за такава е посочено само престъплението геноцид, а други състави от тази категория, не са квалифицирани. Така законът е направил невъзможно прилагането на разпоредбата за давността по отношение на престъпления срещу човечеството да се отнася и до другите престъпления, осени съставите в чл. 407-418, поради което съдът е прекратил по давност т.нар. Дело за лагерите №7/1994 г. Интересно е да се отбележи, че в Разпореджението № 3/11 юни 2002 г. на съдиата от ВКС е казано, че няма пречка и от гледна точка на чл. 15, т. 1 от Международния пакт за граждански и политически права със закон да се приеме, че за престъпни деяния, като посочените в § 1 от този законопроект, да се възкреси изтеклата давност по

законодателен път. Чл. 15, т. 2 от Международния пакт на ООН за гражданските и политическите права, приет от Генералната Асамблея на ООН на 16 декември 1966 г., по който България е страна, съставлява част от Хартата за правата на човека на ООН посочва, че: *„Нито в този член не пречи едно лице да бъде съдено и наказано, за действие или бездействие, което по време на извършването му е било престъпление съгласно общите правни принципи, признати от всички народи.“* Същият текст е възпроизведен и в чл. 7 на Европейската Конвенция за защита правата на човека и основните свободи, по който България е страна от 1992 г.:

„1.Никой не може да бъде осъден за действие или бездействие, което в момента на неговото извършване не е било определено като престъпление според националното или международното право. Не може да бъде наложено наказание по-тежко от това, което е било предвидено за съответното престъпление в момента, когато то е било извършено. 2.Този член не изключва съдебното и наказателното, на което и да е лице за действие или бездействие, което в момента на извършването му е представлявало престъпление в съответствие с общите принципи на правото, признати от цивилизованите народи.“

Забраната за създаване на наказателни норми с обратен действие се отнася за деяния, които не са съставлявали престъпление по време на извършването им.

Всяко едно от деянията, изброени в § 1 на този законопроект обаче, е било престъпление и по действащия към момента на извършването му Наказателен кодекс.

Необходимостта от справедливо наказание не само на престъпите извършители, а и на техните подбудители и помагачи може да стане чрез създаването на таква нова разпоредба в Наказателния кодекс. В подкрепа на обосноваването от прекъсване действието на давността в тези случаи е и старото правило от Римското право, че тя не тече срещу този, който не е могъл да действа (Socius non volens agere non cogit presertim).

Предмет на настоящата степен на обществената опасност на съответните деяния, се предвижда отпадане на давността за тероризъм; за престъпления, извършени на радикални религиозни основи, за износ, внос, трансферране, транспортране, транзитивно извършване на боева дейност с оръжия или с издана или технологични с двойна употреба, които са в нарушение на закона; за произвеждане, преработване, придобиване или държане на наркотични вещества или техни аналози с цел разпространение, или разпространяване на наркотични вещества или техни аналози без надлежно разрешение; за скриване или подпомагане на друго лице към употреба на наркотични вещества или техни аналози; за

Написано от Христо Христов
Събота, 09 Май 2015 09:58

засяване или отслаждане на връзките от отомени мак и кокаинол христ или
раствени от роля на конопа в инфузионе на усложнените фризис, за
даване на разрешение или одобряване на дейности, чрез които се
предоставят в нарушение на закона финансови средства, както и
контролът на специална продукция (оръжие, боеприпаси и техника) и на
важни материали, карни съоръжения или други източници на
воениращи личения или компоненти, в полза на диктаторски или
терористични режими или организации от лица, представляващи свой или
чужд интерес, както и от такива, които знаят или са заемали отговорно
партийно и/или служебно положение, или са свързани или са били
свързани със съвременните служби за разузнаване и сигурност и/или с тези
на Народна Република България, за престъпления по глава V и глава VI от
Обществената част на Наказателния кодекс във връзка с дейността на банки,
загранични и външноторговски дружества, както и на пенсионни,
здравноосигурителни или гаранционни фондове, новородени от лица,
представяващи свой или чужд интерес, както и от такива, които знаят
или са заемали отговорно партийно и/или служебно положение, или са
свързани или са били свързани със съвременните служби за разузнаване и
сигурност и/или с тези на Народна Република България; за укриване или
разгласяване на невярна информация за състоянието на околната среда и
нейните компоненти - въздух, вода, почва, морски пространства, когато от
това последват неблагоприятни последици за околната среда, живота и човешкото
здраве и за унищожаване, скриване, преправяне или повреждане на
документ на службите за разузнаване и сигурност на Народна Република
България.

Предвид опасността давностният срок да изтече, докато
извършителът на престъплението се укрива или се ползва с имунитет, § 2
от законопроекта се предлага давност да не тече през периода, пред
който децят се укрива или се ползва с имунитет.

Във връзка с въвеждането в Наказателния кодекс на престъплението
против мира и човечеството, в съответствие с Римския статут, се
предвижда и съответно дефиниране на повянтата, ползвани за
информационни на съответните държави, както и на повянтата за
престъпления, извършени на религиозна основа.

Вноските: